

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת צביקה פוגל

5319/25/פ

הצעת חוק למניעת אלימות במשפחה (תיקון – מתן צו הגנה בהליך פלילי), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 4א .1 בחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א–1991¹, אחרי סעיף 4 יבוא :

"מתן צו הגנה בהליך פלילי
בפרק י' או בסעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז–1977.²

(א) לעניין סעיף זה, "עבירה" – עבירה המנויה

(ב) הוגש כתב אישום נגד אדם בשל ביצוע עבירה שביצע כלפי בן משפחתו, הורשע אדם בעבירה כאמור או זוכה ממנה, רשאי בית המשפט, בין ביוזמתו, בין לבקשת בעל דין או לבקשת נפגע העבירה, לתת צו הגנה נגד אותו אדם, אם מצא שחיוני לעשות כן כדי להגן על נפגע העבירה.

(ג) בדיון בבקשה לפי סעיף זה רשאי להישמע כל אדם המוזכר בצו.

(ד) בצו הגנה שניתן לפי סעיף זה, רשאי בית המשפט לתת צו למשך התקופה המרבית המותרת לפי סעיף 5.

ד ב ר י ה ס ב ר

הצעת החוק נועדה לאפשר לבית המשפט לתת צו הגנה כחלק מההליך הפלילי, זאת משום שבמצב הקיים כיום, צו הגנה איננו חלק מהכלים העומדים בפני בית המשפט על מנת להבטיח את הגנתו של הנפגע מצד פוגע אשר מתנהל נגדו הליך פלילי, בין אם הורשע, הואשם ועל אחת כמה וכמה אם זוכה. הצעת החוק דומה במהותה לתיקון שנעשה בחוק למניעת אלימות במשפחה הבריטי (Domestic

¹ ס"ח התשנ"א, עמ' 138.
² ס"ח התשל"ז, עמ' 266.

2004 Violence Victims Act) (מקבילו של החוק למניעת אלימות במשפחה הישראלי), שם קבעו כי בסיומו של ההליך הפלילי יכול בית המשפט, בין אם זיכה את הנאשם ובין אם הרשיעו, להרחיק את הפוגע מהנפגע. ההיגיון העומד בבסיס התיקון הינו שבית המשפט עשוי לסבור שקיים מצב של סכנה או מצב שעלול להוות סכנה, גם אם זיכה את הנאשם משום שההליך שהתנהל לא עמד ברף ההוכחה הדרוש.

הרעיון המסדר הוא שבהליך הפלילי רף הענישה הדרוש הוא "מעבר לכל ספק סביר", לעומת צו הגנה הניתן בהליך אזרחי בו הרף הדרוש הינו בהתאם ל"מאזן הסתברויות". לכן, על אף שניתן שבהליך הפלילי לא הוכחה אשמתו של נאשם מעל לספק סביר – ולפי נתוני דוח איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית לשנת 2022 23% מכתבי האישום לא הסתיימו בהרשעה – אין מניעה כי בבחינת מאזן ההסתברויות לסכנה, ימצא בית המשפט כי יש לתת צו הגנה כנגד הפוגע.

הצעת החוק נועדה למנוע את המשקעים והמתחים המיותרים הכרוכים בהבאתה של הנפגע בפני בית המשפט, בגמר ההליך הפלילי, והצורך שלו לעמוד שוב בבית משפט מול הפוגע באופן אישי ולבקש צו הגנה.

במקרים רבים של הליכים פליליים הנוגעים לעבירות מין, לאחר תום ההליך, נאלצת הנפגעת להתייצב בפני בית המשפט ולבקש צו הגנה מחשש לאיומים מצד הפוגע, וזאת באופן אבסורדי לאחר שהתנהל הליך פלילי ארוך וסבוך כנגד הנאשם בו ניתן היה לדון הן בסוגיה המוצעת. יוצא אפוא כי אין מדובר רק במצב אבסורדי, אלא מדובר בסרבול מערכת המשפט ובזבוז זמן שיפוטי יקר.

יתרון נוסף וחשוב להסדר המוצע הוא שצו הגנה בסיומו של ההליך הפלילי עונה מחד גיסא בצורה המיטיבה ביותר עם הנפגעת וצרכיה, יגביר את תחושת הביטחון של האזרח/ית הנורמטיבית/ת באופן ניכר בכך שיעניק כלים מעשיים להתמודדות עם גורמי הפשיעה המסכנים אותו ואת בני משפחתו מדי יום ביומו, ומאידך גיסא, מדובר בכלי הפוגע בזכויות הפוגע בצורה מתונה ומידתית יותר לעומת האמצעים האחרים שיש בחוק, כגון מאסר, עבודות שירות, שירות לתועלת הציבור וכדומה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ו' בטבת התשפ"ה (06.01.2025)